

Боши биринчи бетда

нинг ўзида зарарсизлантирилади, атиги 3-4 фоизи эса бошқа корхоналарга зарарсизлантириш учун юборилар экан. 20-21 фоиз зарарли чиқиндилар корхоналарнинг ўзидағи маҳсус омборкорхоналарда сақланади. Колган 35-36 фоизи эса шахар түқиндиҳонасига жүйнитилади. Албатта, уларни атмосфера ҳавосига, инсон саломатлигига безиен деб бўлмайди.

Энди хисоблаб кўрайлилар, 10 йил ичидаги шахардаги түқиндиҳонада 175 тонна шундай зарарли чиқиндилар йигилиб колади. Маҳсус омборкорхоналар ҳам юз тонна микдоридаги саломатлик учун хатарни моддалар билан тўлади. Аслида бундай "маҳсулот"ларни зарарлантирувчи маҳсус корхоналар курилиши жаҳон тажрибасида кўп бор синовдан ўтган. Бизда ҳам бининг учун дастлабки қадамлар кўйилган. Яъни шахар ташкарисида, Охангарон йўли-

шиналарнинг кўпроқ газ билан ишлани максаддага мувоффик. Негаки, автотранспортлардан чиқеттган туғулнлар шахар ҳавосига тарқаладиган зарарли моддаларнинг 80 фоизини ташкил этади.

Атмосфера ҳавоси нисбатан тоза вида мусафир жойлар ҳам кам эмас-ку, — дед сўраймиз.

— Тўғри айтасиз, транспорт катнови ва саюат корхоналари камрок жойлар худди сиз ай-

манида ишга тушди. Корхонанинг яхши жихати шундаки, шахар бўйлаб йигилган тўқиндилар бу ерда дизенфекция килиниб, сўнг прессланади ва шахар ташкарисидаги маҳсус чиқиндиҳонага ташиб кетилиади. Энди чиқиндини пресслаш натижасида ўнта тўқинди ташувчи машина ишини битта машина бажаради.

Тўқиндиҳонага токсиз чиқиндилар ҳам ташланадими, деган саволга келсак, улар атроф-мухитга, инсон саломатлигига ўта хавф тудирмайдиган саноат чиқиндиларидир.

Табиатни муҳофаза қилиш кўмитаси раҳбарлари билан килгап мулокотимиздан аён бўялятилар, сўнгги йилларда шахримиз ҳавосини мусафолаштириш юзасидан муйлан ишлар килинганинг ҳаромай, хамон талафумаммолар ўз ечимини кутиб турибди. Газетхонга "муайян дараждада килинган ишлар" деганда нима на зарда тутиялти, деб кизикиши табий. Бу, биринни навбатда, Юнусобод ва бошқа кўпигина ахоли яшовчи даҳларда, турар-жой мавзелариди, кўп қавати уйлар оралигида курилган майший чиқиндилар тўпландигандан маҳсус тўқиндиҳоналарди. Улар курилганинг қадар ахоли уйларидан чиқадиган тўқиндилар, барғ-хазонлар, ковун-тарвуз пўчоқлари сасиб-чириб ётар, кечалари ёқилган тўқиндиҳонинг ноҳуи ҳиди ҳамманинг бозовта кипарди. Вактида ташиб кетилмаган тўқиндиҳоналарнинг ахволига эса мутлақо қараб бўлмас, ётто ёндан ўтишга жирканардингиз. Қувонлини жихати шундаки, шахримизни бу масалада деялри ҳал бўлди, хисоб. Дастреб, Юнусобод туманиндан бошлаб шахар ва туман ҳокимларни ахратган маблағлар хисобидан маҳсус лойҳаши асосида тўқиндиҳоналар курилганини, улар атроф-мухитга, инсон саломатлигига ўтишни сиздиганда кўпигана ташкилчиларни идишиларни ювубчи водопровод тармоқлари билан таъминланганлиги, айни ғонда бундай жойларда маҳсус тўпландиганда килинганини ўзбекча ахволнинг тубдан яхшиланишига йўл очди.

Кўпчилик шахримиз мутасаддиларининг бундай топкирилгандан, албатта, хурсанд бўлди. Бирор негадир, бу борадаги ишлар ҳали охиринча етказилимади. Шахримиз бошқа мавзелариди ҳам шундай маҳсус тўқиндиҳоналар курилши ҳаддан ташкари сустлашиб кетди. Иккичидан, тупла-тузук килиб курилган тўқиндиҳоналарнинг қиёфаси ҳам ўзгариб бораётади. Шу ўринда маҳаллаларнинг оқсоқолларига ҳам айтадиган галимий бор. Бундай жойлар шахримизни ахвалини килинганини ўзимизни кутиб турибди, нега сизлар уни ўтибкорсиз колдиралпиз, дегимиз келади. Кайси маҳалладаги оқсоқоллар давлат хисобидан курилган бундай жойларнинг манзарасига ҳамидий эътибор карататётган бўлса, ўша жойда ахвол кўзингизни қонтиради. Каердаки тўқиндиҳоналар эътиборсиз ётган ёки уларнинг янгилини курилишига єтибор берилмаётган бўлса, ўша жойнинг манзараси ноҳушилигича турибди.

Шахримиз ҳавоси мусафолиги нималарга болгиларни жаҳида фикр юргизди. Аслида кўп миллионли шаҳарнинг тоза ва сарсанжом-саршишлаги, шахар мухитининг мусафолигига ҳар биримиз масъумимиз. Ўз уйимизни ўзимиз асрарли, деган ширининг мазмун-мoxияти кенг. Ўз уйимиз атрофини тозалаш, мухитимиз мусафолигига биринчи нахшабнинг бўлмогимиз зарур. Шундагина бу бирорининг иши деган сизга қарашлар барҳам топади. Энг муҳими, бизнинг инсоний бурчимиз, чин фуқаролик маданиятимиз шуни тақозо этади.

М.ШАМБАЕВ,
М.ЭШМУРОДОВ

Ўз уйимиз, қўчамиз гўзлалги, нафас ола-
ётган ҳавомиз мусафолигини сақлашни
ҳам унутмайлик

тган худудлар сирасига киради. Масалан, марказда атмосфера ҳавоси нисбатан тозарок. Сабаби, саноат корхоналарининг аксарияти алла-қачон шахар ташкарисига олиб чиқилган, оғир транспорт воситаларининг қатнови ҳам кам.

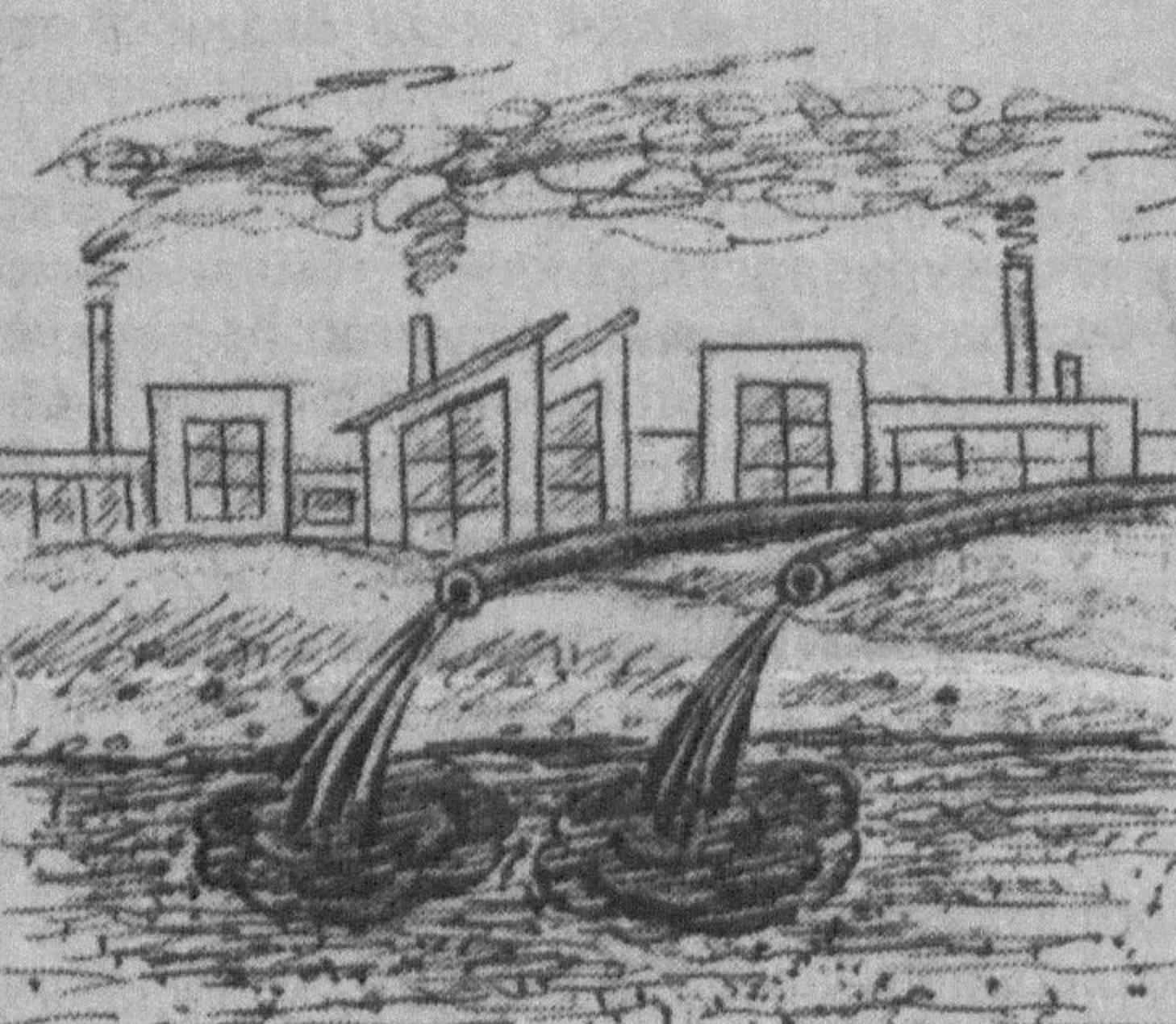
* * *

Тараққиётни тўхтатиб бўлмайди. Ишлаб чиқарши бор жойда атмосфера ҳавоси бузилиши мумкин. Бирор эндиликда ишлаб чиқарши та-
комилластириш, транспорт воситала-
рининг тутун чиқарув-
чи мосламаларини мукаммалластириш,

экологик жиҳатдан тоза ёнилги турларини куллаш хисобига атроф-мухитни, шахрар ҳаво-
сини мусафолаштириш кун тартибига кўйилмок-
да. Бу айни чора кида маданиятини ҳам оширишина тозо этади. Каердаки ишлаб чиқарши, техника маданияти юксак, бўнчада са-
ноат корхоналари, транспорт соҳаларда ишлайдиган кишиларимизнинг савииси юқори бўлса,
ўша жойда ҳаво мусафро булиши учун, бинон-
арин, ўзимизнинг саломатлигимиз учун зарур ша-
роит яратилиди.

— Уйимиздаги соvuқона — ҳолодилник-
лар ҳам атмосфера ҳавосига, инсон саломат-
лигига салбий таъсири кўрсатиш мумкин? — деб сурдади сұхбатдошимиздан.

— Ҳа, шундай, — дедай Шавкат Эргашев. — Савиинчи таркибида фреон бимёвий маддаси

бўлган ҳолодилникларни мамилакат ҳудудига олиб чиқарши, таркибида ғарб. Асосан 80-йилларчага ишлаб чиқарилган ҳолодилникларда бу зарапи маддода учрайди. Фреоннинг инсон саломатлигига таъсири бўлмаса-да, аммо у озон катламидаги маддадар билан реакцияга киришиб, унга эмириши, озон тўйнукларни пайдо килиши мумкин. Бу тўйнуклар орқали эса она заминга, бинобарин, инсон соглигига зарари бўлган нурлар атмосферада кириб қолади.

— Охангарон йўлида жойлашган шаҳар чиқиндиҳонаси сўйлий тарбиёти эслатади. Уйилдай кенгайб қетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

— Шаҳардан 41 километр олисада жойлашган чиқиндиҳона 35 йил мукаддам ишга туширилган. Ҳозир унинг ўздан ташкири кенгайб кетмаятим? Бу жойга тоxсик чиқиндиilar ҳам ташланар экан. Улар мухит учун зарарли эмаски?

ШАМИЛ СУЛАМОН

КҮЧАЛАРИ ХУФДИ ДАРЁДА УХШАР!

Оғриқларга кўяди маъҳам,
Гузаллашар дунёни яхам!
Очилади юзлар чиройи,
Ором десанг, ором киройи!
Узайгандай бўлар умралар,
Яширинган қандайни сирлар —
Ичичларни ширин кўйдирб,
Сўйинсан ҳам ҳатто сўйидириб —
Чаласиз-еъзи ўзи бошқача!
Бошқача-ки: ёргулиги бор,
Шўйаларни қолдирмас губор.
Суяниз ёнини кучига,
Ва тушасиз чўғнинг ичига:
Жимирлатар мухаббат саси,
Худди Исо Масиҳ нафаси.
Ўт бўлишга қайта шайланни,
Куй яратиб, куйга айланни —
Мажнун бўлиб қоласиз шунда,
Бирдан эриб кетасиз мумдай!
Оҳангларда порлаб турасиз,
Бенхтиёр чорлаб турасиз:
Севиги кўйи зиёфатига,
Ёшарди уни татиган!

Толманг-еъз, сиз, чоргуви, толманг,
Аланганинг бағридан қолманг!

КИЗГАЛДОК

Ҳой, қаранг, токда қаранг,
Кимдир ўт ёқдан, қаранг,
Оловни ўзи кўйиб,
Василига тўйт-тўйт —
Махлис бўқсан, қаранг.
Ўт сувдай оқдан, қаранг —
Чўққидан пастларгача!
Очилидинг, қани, қачон,
Қизгальдок, қизгальдок?!
Сен — тўлқин, сен — ҳаяжон!
Сен баланд төг холисан,
Ёримдай иблисан!
Ҳам унинг кўзларидай,
Ҳадён изларидай.
Оромли сўзларидай —
Чақнатдинг ингоҳимни,
Эштидинг "оҳ-оҳ"имни!
Йўлдан ҳам сўйид борар,
Ишқинга кўйиб борар.
Багринга ол, қизгальдок,
Ёнгину бўйма алоқ!
Сўйидирдинг, эй, қизгальдок,
Кўйдирдинг, эй, қизгальдок!

БОРЛИҚ УВИЛЛАР

Қаёққа тикилди юрагим кўзи,
Яшамоқ шаштидан маъни не ўзи?
Ҳатто ўқудай тотган онимининг тузи,
Қани, қишломининг файзу нуғузи?!

Дунёни коронугда қолиб ҳувиллар,
Кеч куз шамолида борлик увиллар,
Қирордан мужмайиб, ҳийлашар гуллар,
Аллақачон учиг кетган булбуллар!
Учкурлигин бехос бўлгандай гарот,
Ҳаёлим ҳам энди мункиллаган от.
Дилин бритишни этаямсан ради,
Лек танди ёвсиз ёнар ҳарорат!

Ҳижрон ноласидир кўзданамлар,
Ё ўтиб кетдими ёнг ширин намлар?

Мени энди кутмас ҳеч ким орзикб,
Онамни олдириб қўйдим, одамлар!

КАЧОН КЕЛАР

Сени севмоқ жуда ҳам оғир,
Ёниб кўйга айланар бағир.
Бошларидан жалалар ёгар,
Кўплар ўзга томонга оғар,

Мени севмоқ жуда ҳам оғир!

Кўзларимда соғинч пориллар,
Сени бўйласанг кўксим ёриллар,
Аскотмайди ҳеч бир дориллар.
Изларингда кимлар зориллар,

Мени чакар ўшина кутган бағир!

Юрагимга болтган армонсан,
Юрагимда ётган армонсан,
Юрагимда қотган армонсан.
Факат, факат ҳәйлигимни —

Роҳатинни тоттган армонсан!

Аллаб кеттан ҳар ўтган баҳор,
Пеноимда не биттап баҳор,
Оро ўйда қолиб кетмай хор,
Үйонаман ҳамиша наҳор,

Қачон келар мен кутган баҳор?

КУРАШ

Изма-из пойлайди ўлим шараси,
Ҳайратдан ушлайман баъзан ёқани:
Кимлар ҳадидкану кимлар кўркувдан
Макон ётилтилар дорилбақон!

Курашнинг сари яшагинг келар,
Мухаббат ўйлуда ташланар қадам.
Бекор келиб, bekor kettomq fozjina,
Икки марта келмас дунёга одам!

ДЕНГИЗ БЎЙИДА

Одамларнинг сон-саноги ўйқ,
Сузни бостан денинг шовуллаб.
Усти очиқ чойшаб чайдага
Кириб кетди бир қиз ловуллаб!

Ичкарида ечинар гўзал,
Кўринингда атрофи тўсик.
Тұхтаб қолди кўёни тепада,
Эритдими уни оқ бадан?!

Қизонишдан юрагим ўксис...

СЕНСИЗ

Ў, ҳали кўп кўнглини ёртиб
Унинг кўнгли сенга келар мос.

У бомдоидлар йиглаб, ув тортиб,
Рўмодингни килар жойнамоз.

Факат, факат рози бўл, рози,
Сенсиз бўлар унинг намози.

Ў, ҳали кўп эртакларини,
Кириб борар, Сени ўйқлар у.

Бош қўяди этиларни, ёттар ўнинг намози.

Этагининг ўшиб инслар у.

УНУТМАНГ

Елкам ҳалқим елкасига тегиб турмоги учун,
Боним ҳалқим кўлкасига этиб турмоги учун,

Унга қарши нима келса ентиб турмоги учун,
Мендан қай иш лозим бўлса,

Барчасига тайёрман.

Саргайма гўлдакларини соғаймоқлари учун,
Оқибат суст тортаёттап эл-аймоқлари учун,

Ҳали кетиб улурмаган кўнгил додлари учун,
Мендан не иш лозим бўлса,

Барчасига тайёрман.

Дардига малҳам бўлайин, хотирин кучлантари,
Ҳар фарзандин ичга тортайт, ичлантари,

Ҳар фарзандин юртга боғлайин, бурчлантари,

Мендан не иш лозим бўлса,

Барчасига тайёрман.

Дардига малҳам бўлайин, хотирин кучлантари,
Ҳар фарзандин ичга тортайт, ичлантари,

Ҳар фарзандин юртга боғлайин, бурчлантари,

Мендан не иш лозим бўлса,

Барчасига тайёрман.

Жужуқларга айттим келар, қаёнларни кўзлайсиз,
Оҳ, зоҳирга ўт болам, сиз ёлчларни кўзлайсиз,

Аммо бу ѹрт сирни юртлар,

сизам сирли бир наизиз,

Мендан не иш лозим бўлса,

Барчасига тайёрман.

Сиз юёшисиз бу дунё тор,

Бу дунё кен,

Япроқман, ўз дараҳитмдан

Изланг мени.

Куёш билан ўрсам,
Юрсам баланд, бойиб.

Худо кўлим тутмогидан

Изланг мени.

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

Туркестоннинг тупрогидан

Изланг мени.

Сиз кўнглини ўзига ташкилни

Бир кун... бир кун топмассангиз,

Бўлсам гоййи,

ЖАХОН ИЧРА БҮЮК ЙОРДНИ ҰЛУФ ДОСТОН ЭПАЙЛИК БИЗ

Ёш ижодкорларнинг анъанавий Зомин сабоқлари кенгаши олдидан

Истиклолимизнинг муборак 11 йиллик тўйи кун сайн якнилашмокда. Эркин ижод шароитини кафолатлаган ана шу улуг айем арасида Узбекистон Езувчilar уюшмаси Жиззах вилоятини орхимилиги билан ҳамкорликда гўзал Зомин тогларининг хушманзара "Урикли сой" оромгоҳида Республика ёш ижодкорларнинг анъанавий семинар-кенгаши ташкил этаётir.

Семинар-кенгаши кейинги хафта ўзишини бошлиди. Инда мамлакатимизнинг турли шадарларида, туриларидан, кишилгарида бугунги янгилинилардан илхом олиб, яратувчилик кайфиятидан ижод киладиган умидли, истеъоддли ёш ижодкорлар иштирор ётадилар.

Шу муносабат билан мухбиризиз Езувчilar уюшмаси раисининг ўринбосари, шоир Сирохиддин САЙИДга мазкур анхумандан кўзда тутилган максад ҳақида сўзлаб берини сўради.

— Биз айни пайтларда кутулгун кунлар останасида турибиз. Тарих зар-

варакларида фаҳри, шаъну шавкатли давлар санаси сифатида ёзилажак Мустакилимизнинг 11 йиллик айеми ҳам ўз завки, ҳаяжонлари илиа кўнглимишин орзигтирилоғи. Биз айни дамда, тарихий сана эмас — тарихий ўйлар, мақсад ва ниятлар останасида ҳам турибиз. Туғилган тупрок, Она юрт, Ватан сингари кутулгун, абдий тушунчалар олдида ҳам ўз калб хисоботимиз бўлмоғи керак. Табиийки, Ва-

стакиллик шарофати или маърифат ва қадрияларимизнинг тамбабал қўйилган эсвилари ланг очилган, маънавий мукйт тоза, узоқ кутилган хавошлар олди. Маърифат дарёси хеч қаҷон тўхтаган эмас. У доимо уйғор. Бу дарё доим оқиб турмоги учун эса ҳамиша янги-янги жилгарал, ирмокларнинг кўшилиб турмоги керак бўлади. Замон бугун адабијаримиздан том мъянодна Сўз сўрағатнинг экан, айни шу жилгаралар, ирмоклар — ёш авлод, вакилларининг овози, мақсад-интишларни ҳам фоят мұхимдир.

Шу маънодда энди айнанавий бўлбўл қолган Республика ёш ижодкорларнинг Зомин семинар-кенгаши ҳам кatta умидлар ўйтадиги. Бу семинар-кенгаши машгулотларида янги-янги овозлар, номлар ва исмлар кашф этилади. Ажабмаски, ўзбек адабиётининг бўлажак устунлари шу анжуман иштироқчиларнинг орасида юргандиган. Биз анжуман ишлага мусвафакиятлар тиладиги, кatta умид ва ниятлар бадлан кўлига калам олган ўш ука-сингилларимизнинг ижодий ишларига омадлар ёр бўлсин, деймиз.

Бунча оз севасиз, ёмон севасиз.
М.Цветаева

Дарахтсиз, кўлларим етмас мевасиз,
Англамик истайман қандай мевасиз.
Сизнинг ишқинизга тўйй бўлмайди,
Бунча оз севасиз, ёмон севасиз.

Изингизни излаб излар нигорон,
Сизин сўрайверар сўзлар нигорон.
Кутуб, кутавериб кўзлар нигорон,
Бунча оз севасиз, ёмон севасиз.

Кўкда зуҳромиди ерга тушибдири,
Югурб, сел-селоб тегра тушибдири,
Ошкорга тушибдири, сирга тушибдири,
Бунча оз севасиз, ёмон севасиз.

Ёлғон деб боқолмам кўйганингизга,
Руҳим рангларни туйганингизга.
Ишонгим келади сўйтганингизга,
Бунча оз севасиз, ёмон севасиз.

Китоб

Суратнинг боқиб кўзларим,
Ёшларни тута олмайди.
Ийроқассан, этламас ўйларим,
Оёклини етга олмайди.

Вафодорим, ўша бир сурат,
Қалб дардини унга айтаман.
Айрилик ҳақ, сарсон мұхабат,
Ишп ўйлардан танҳо қайтаман.

Хоразм

Сен кетдинг хув олис ўйларни босиб,
Бир дунё саволга кўмилб қолдим.
Айрилик багримни ҳар лаҳза эзіб,
Сўнти сўзларнинг унтулмадим.

Мисли толалардек кўп эди кунлар,
Шунча кун изладим — топа олмадим.
Кўзимдан тўйиди ёшмас аламлар,
Сен — Осмон юлдузи, ета олмадим.

ДИЙДОР

Дунёни тўлдирар бир оташ ёғду,

Юракка нур сочар бир улуг туйт.

Кўнглим эркалади бир жуфт ширин сўз

"Ҳашни кўраман" деб сиз айтган куни...

Дунёда сиз учун яшайман ҳамон,

Қадимим буқолмас мен чеккан алам,

Бутун ширин дийдор менгандир насиб,

Уни ҳеч нарсага зинҳор алишмам!

Уш

Сен кетдинг хув олис ўйларни босиб,
Бир дунё саволга кўмилб қолдим.
Айрилик багримни ҳар лаҳза эзіб,
Сўнти сўзларнинг унтулмадим.

Мисли толалардек кўп эди кунлар,
Шунча кун изладим — топа олмадим.
Кўзимдан тўйиди ёшмас аламлар,
Сен — Осмон юлдузи, ета олмадим.

ХАЙР

Ҳарна бир кунимиз кўчди тарихга,

Бизни кечимайди хеч қаҷон дайр.

Ҳуш қолинг ўзини гўзлал биглан қиз,

Ҳайр...

Висол кўп чўзилди, энди мен кетай,

Согинчда ўтса ҳам энди бу умр.

Сўнти сўзини айтинг ёки мен айтай,

Ҳайр...

Мехмонимиз дунёга ҳаммамиз асли,

Ҳамма билганича этди саир.

Умримизда энди жудолик фасли,

Ҳайр...

Сенсиз нима қилдим дей кўймагил,

Манзилим телба дил ором олган ер.

Мендеқ Мажнунин, ўйқ, асло сўйматин,

Ҳайр...

Биламан, телбадек осилмайсан, ўйқ,

Менин севмасингдан, билсанг, кўнглим тўй.

Юрагим тешса-да жудолик бир ўйқ,

Ҳайр...

Фаргона

Лифнинг ўзи 1937 йили ёзган "Ижодий тархиман ҳолим" ри-соласида асрарларининг тўла рўйхатини келтиради. Мавзум бўлишича, унинг Бехбудий тақдиди ҳақида ёзган "Маориф курбонлари" писесаси ҳамда "Жу-вонбозлик курбонлари", "Бой ила хизматкор", "Кози ила муаллим" каби саҳна асрарлари, икки шеърлар тўплами, "Алғози мутародифа" (арраба-форс-туркчилик шу йўларни лагут), "Тарожим аҳвол", "Алифболар таржихаси" каби қанчадан-канча китоблари, тўплаган ўзбекча туржик маколлари, "Хуло-сан қавоиди форсий", каби форсча, Фиратнинг "Буҳоро саёҳати" асарининг ўзбекча таржималари босилмай колиб кеттан. Улар сирасига музалиффинг туржалланимай қўйланган "Бехбудийнинг таржима ҳолига оид материяллар", "Таддудоти завжод" ("Кўй хотин олиш"), "Хотириларим" каби асрарларини ҳам киритсан, унинг фарзанаси сармасул ижодор эканлиги маълум бўлади. Юкоридаги рўйхатнинг ўзи Ҳожи Муниннинг журналистик макалаларида Ҳожи Муниннинг 1917 йилга қадар ўндан ортиқ газета-журналда фаол қатнашгани, 10 китоб чикаргани қайд этилган. Муал-

дан 1934-1937 йиллари "Кизил юлдуз" номли ҳарбий газетада фаолият кўрсатди. Унинг корректорлиги яна баҳтисиз олиб келади. "Отишга хўм этмилган ҳолим" рўйхатнинг чархонида оширилган 1916 йили кетма-кет унинг "Эски мактаб — янги мактаб", "Мазлума хотин", "Кўнори" санҳа асрарлари дунё қозини кўрдади. Бу асрарлар киска муддатдан ўлка-ларига кўйилди. 1924 йилнинг 1 июнидан унга кўшичча бўлиб чиқсан "Машраб" кулгилли журналига асос солади. 1926 йили "Овози тоҷик" газетасига адабий ходим ва мусахих бўлиб ишга ўтади. Шу орада ижодинг мусахихлик фаолияти билан боғлиқ бир техникато изо бера-ди-ю, унинг тақдиди альгов-далвов бўлиб кетади.

Мазкур катога сийсиз тур берилади. Мусахих Ҳожи Мунин ва таржимон Сайдизо Ализода аксилшўравийликда айланадилар. Ҳожи Мунин Сибирининг Кансик округидаги Пугачан районига сурғон килинади.

Адабий ўзатанига 1932 йили қайтий келади. Яна газетада ишлайди. Жумла-

ниг шаҳарлар товуши" газетасини йўлга кўяди. 1920 йилнинг 1 январида унга ишова сифатида "Таёқ" номли кулгилли журнал чиқарди. 1922 йилдан "Зарофшон" газетасининг таҳририятида ишлайди. 1924 йилнинг 1 июнидан унга кўшичча бўлиб чиқсан "Машраб" кулгилли журналига асос солади. 1926 йили "Овози тоҷик" газетасига адабий ходим ва мусахих бўлиб ишга ўтади. Шу орада ижодинг мусахихлик фаолияти билан боғлиқ бир техникато изо бера-ди-ю, унинг тақдиди альгов-далвов бўлиб кетади.

Мазкур катога сийсиз тур берилади. Мусахих Ҳожи Мунин ва таржимон Сайдизо Ализода аксилшўравийликда айланадилар. Ҳожи Мунин Сибирининг Кансик округидаги Пугачан районига сурғон килинади.

Адабий ўзатанига 1932 йили қайтий келади. Яна газетада ишлайди. Жумла-

ниг шаҳарлар товуши" газетасини йўлга кўяди. 1920 йилнинг 1 январида унга ишова сифатида "Таёқ" номли кулгилли журнал чиқарди. 1922 йилдан "Зарофшон" газетасининг таҳририятида ишлайди. 1924 йилнинг 1 июнидан унга кўшичча бўлиб чиқсан "Машраб" кулгилли журналига асос солади. 1926 йили "Овози тоҷик" газетасига адабий ходим ва мусахих бўлиб ишга ўтади. Шу орада ижодинг мусахихлик фаолияти билан боғлиқ бир техникато изо бера-ди-ю, унинг тақдиди альгов-далвов бўлиб кетади.

Унинг покиза номи 1963 йили оқланди.

Зариф Баширининг "26 йиллик хизмат ҳархони" ("Зарофшон" газетаси, 1927 йил, 19 май) маколасидаги Ҳожи Муниннинг 1917 йилга қадар ўндан ортиқ газета-журналда фаол қатнашгани, 10 китоб чикаргани қайд этилган. Муал-

дан 1934-1937 йиллари "Кизил юлдуз" номли ҳарбий газетада фаолият кўрсатди. Унинг корректорлиги яна баҳтисиз олиб келади. "Отишга хўм этмилган ҳолим" рўйхатнинг чархонида оширилган 1916 йили кетма-кет унинг "Эски мактаб — янги мактаб", "Мазлума хотин", "Кўнори" санҳа асрарлари дунё қозини кўрдади. Бу асрарлар киска муддатдан ўлка-ларига кўйилди. 1924 йилнинг 1 июнидан унга кўшичча бўлиб чиқсан "Машраб" кулгилли журналига асос солади. 1926 йили "Овози тоҷик" газетасига адабий ходим ва мусахих бўлиб ишга ўтади. Шу орада ижодинг мусахихлик фаолияти билан боғлиқ бир техникато изо бера-ди-ю, унинг тақдиди альгов-далвов бўлиб кетади.

Унинг покиза номи 1963 йили оқланди.

Зариф Баширининг "26 йиллик хизмат ҳархони" ("Зарофшон" газетаси, 1927 йил, 19 май) маколасидаги Ҳожи Муниннинг 1917 йилга қадар ўндан ортиқ газета-журналда фаол қатнашгани, 10 китоб чикаргани қайд этилган. Муал-

дан 1934-1937 йиллари "Кизил юлдуз" номли ҳарбий газетада фаолият кўрсатди. Унинг корректорлиги яна баҳтисиз олиб келади. "Отишга хўм этмилган ҳолим" рўйхатнинг чархонида оширилган 1916 йили кетма-кет унинг "Эски мактаб — янги мактаб", "Мазлума хотин", "Кўнори" санҳа асрарлари дунё қозини кўрдади. Бу асрарлар киска муддатдан ўлка-ларига кўйилди. 1924 йилнинг 1 июнидан унга кўшичча бўлиб чиқсан "Машраб" кулгилли журналига асос солади. 1926 йили "Овози тоҷик" газетасига адабий ходим ва мусахих бўлиб ишга ўтади. Шу орада ижодинг мусахихлик фаолияти билан боғлиқ бир техникато изо б

**Яни руҳи:
ТАФАККУР БЎСТОНИ**

Ҳазрат Мир Алишер Навоий айтганлар: **Бу бўстон саҳнида гул кўп, чаман кўп.**

Инсоннинг тафаккури бир бўstonки, унинг саҳнида унгаг гулу чечаклар ҳайратланарли даражада гузал ва сархил. Биз, азиз газетхон, Сизни Шарку Гарбнинг ду-нега донг таратган алмалори, файласуфлари, адаб ва санъаткорлари ҳаёти, ижоди билан танишириш, уларнинг мумтоз асрларидан мухтасар наимуналарни ётиборингизга ҳавола ништида янги — «Тафаккур бўstonни» руҳини очдик. Умидимиз — хорижий мамлакатлар мадданияти ҳақидаги билим ва тасаввурингизни бойитиши, умуминсоний қадриятларга Сизни ошно килишидир.

Тахририя

Жен ИОНЕСКУ:

ТАЗАРРУ

Театр, драматургия соҳасида XX аср ўрталарида туб ўзгаришлар рўй берган эди. 50-йилларда француз театри санъати нафоди бўлган, кейинча абсурд санъати номини олган янги ўналиши қисқа муддатдан жаҳоннинг юрик ташрлари саҳналаридан муҳим жой олди. Бу ўналиши асосчалиридан биро Франциядо яшадижо қызиган, руҳин музаттига мансуб адаб Жен Ионеску. У ўзигача бўлган ташрлар ва драматургияга — саҳна санъатига янги восита ва услубларни олиб кирди. Муҳими, инсоннинг тафаккурини янги ўналиши ва тажрибалар билан бойитди. Бу гунга кунағабурду багишлаг ҳўзиган иммий шилдлар, китоб ва рисолалар шу таомилдан битиган драматик асрлардан бир неча баровар ошиб кетди.

Жен Ионеску 1994 йил 28 марта 81 ёшида Парижда вафот этиди. Вафотидан олти ой мукаддам Францидаги обручи национальдаги «Физар» таҳририятига ўнгинг энг сўнгги қўёзмасини топнишсан ёди. Кўйида машҳур драматургингиз шу қўёзмасида зикр этилган мулоҳазаларни ёзувчи қисқартиришлар билан таржима қилиб, ётиборингизга тақдим этаяпмиз.

Муолажаларнинг таъсирини сезмаяпман, улар менга ёрдам бермагани. Энди дард бурнингдан кўра ҳам кучайди, ёзни тобора кийинлаштири. Оғрик баъзан шу қадар зўрайди, ҳатто мига бирор-бир фикр келмайди. Ҳозир соат беш бўлди, ҳадемада коронгу тушади. Тунни мен ёмон кўраман, бирок гоҳ-гоҳида тунда оғизга мизғиб оламан.

Баъзан дўстларим мени кўргани келишиади. Уларни кўриб кувонаман, бирок бир соат ўтиб-ўтмай силлам куриб, толики бошлайман. Узи нимани койил кўйдим. Назаримда, мен шамолни кушиб, умримни совудим, холос. Ичим бўм-бўш, ишларимни давом эттира олмаяпман. Бу касалликдан эмас, ўй, бу мавжудлигининг моҳиятилизигидан.

Ҳозирги маъмекимга ёришишида менга кўп одамларнинг ёрдами тегди. Бунинг учун улардан чексиз миннатдорман. Энг аввал, мени туқкан онамга бош эгиб таъзим қиласман. Онам бир гўдагидан жуда етариб көлганига, эри Па-ризид катта шахзада уни ёлиз ташлаб кетганига қарамад, меҳрибон ва ҳазил-мутобибага мойил аёд эди. Коллерса, умр йўлдомин Родика ва қизим Мари-Франсдан миннатдорман, уларнинг кўмакисиз бир иш килишим қини эди, ҳеч нарса ёзомлайман. Улардан кэрдорман, ўзимнинг ёзган хамма асрларимни уларга багислайман.

Бухарестда менга таълим берган ўқитувчиларимга таъзим қиласман. Йиходимга француз ва инглиз танидиларининг ҳам нафи тексан. Бирларни менинг суплардан деб, бошларни ёса ўнглардан, деб ўйлашарди. Улар, ўзлари билмаган холда, ишмуга ёрдам беришган.

Хуллас, мана шундай килиб, хотиним билан ҳамжихат бўлиб яшаб, ишлаб, эл-юртга танилган дамларгана ётиб келдим, 81 ёшагча ажал вахмидан чўиб, Тангрининг менга кўрсатган иноятлари нечоги кўп ва хўл бўлган бўлмасин, ўлим ҳак эканни хисобга олмай шадимики, бунинг учун ўзимни кечирмайман. Барча ҳатти-ҳаракатларга, дуюю тазарурларга қарамай, бутун борлигим билан Яратнага иймон-этиқод кўшиш, афсуски, менга наисб этмади. Босқалар қатори менга ҳам у дунёда — дарёнинг нариги кирғоғида бирор нарса бор-йўлиги корону. Мен эзгу ёа ёвуз кучларини аллакандай муросасиз самовий жангни бораётганига иймон келтиришга тайёрман ва албатта, ёзгалик голиб келишини хоҳлайман. Бирок бунинг барини кандай мансара касб этаркан? Хотиним ва қизим билан видолашши мени бехад қайғуга солади. Ўз-ўзим билан хайрлашиш баттар ғам-андуҳга кўмади. Тасалли шуки, ишон вакт сарҳадида ва хатто ўндан ташкарида ҳам бойийдир.

Ҳар кун: Яратнага шуқр, менга яна бир кунни рано кўрди, дер эдим ўтиғони. Энди-чи: У мендан тагин бар кунни олди, дейман. Ҳамонки, ёзулилк мавжудлигини инкор этолмас эканман, мен Ҳудога ишонаман. Модомики, ёзулилк бор экан, демак, раҳмиди Оллоҳ ҳам бор.

Париж

XX аср жаҳон адабиётининг классикларидан биро француз адаби, 1947 йили Нобел мукофотига сазовор бўлган Андре Жид 30-йиллар бошидан шўролар мамлакатидан кетти. Кейинчалик модернистиканан кетиб, реалистиканан кетиб, 1926 йили юниситиб чиқсан «Калбаки пул ясовичлар» романидир. Шу асар бисбий адабий жамоатчиларни уни ХХ асрнинг буюк ёзувчиси, деб ҳисоблайдиган бўлди. Алий ҳам шу асарини кўзди туғрилди, шебъи яхши билан ўтказиб кетди. Алий юниситиб чиқсан «Ака-ука Каравозолар» ва «Хўрланган ва ҳақоратланганлар» асрларини ётказди.

Андре Жид миллиларварлик туйгалирни асарини мартазидан персонажларидан бирни ўзининг ўтиғигина билиб, ўйни ташлаб кеттган. Бернор исмлини ўтиғигина билиб, ўйни ташлаб кеттган. Бернор исмлини ўтиғигина билиб, ўйни ташлаб кеттган. Бернор исмлини ўтиғигина билиб, ўйни ташлаб кеттган.

Андре Жид миллиларварлик туйгалирни асарини мартазидан персонажларидан бирни ўзининг ўтиғигина билиб, ўйни ташлаб кеттган. Бернор исмлини ўтиғигина билиб, ўйни ташлаб кеттган.

Ижодининг дастилаби йилларни ўтиғигина